

## **ЦІННІСНА ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ У ВНЗ ЗА ОБМІНОМ**

***Ірина Гречуха***

*асистент кафедри соціальної та  
практичної психології ЖДУ імені Івана Франка*

Особливістю сучасного етапу розвитку людства є процес глобалізації, що кардинально змінює умови соціального життя та характеризується поглибленням міжнародного взаєморозвитку, взаємозв'язку та співпраці. Це дає можливості до відкриття кордонів для культурного і освітнього обміну, розширення міжкультурних професійних контактів, прямих контактів між індивідами різних країн. Особливої актуальності ця проблема набуває тоді, коли йдеться про адаптацію студентів які навчаються за обміном. Вони не зовсім готові до успішної освітньої і культурної взаємодії і не володіють необхідними комунікативними навиками. Саме тому важливим завданням ВНЗ є створення умов для ефективного входження таких студентів в нове культурне середовище, допомога їм в подоланні бар'єрів акультурації.

Проте, окрім культурної адаптації, у студента-першокурсника виникають маса й інших проблем. Перехід до нової соціальної ролі, ролі студента, зміна шкільної обстановки на незнайому вузівську вимагає часу для адаптації, навіть якщо в стінах вузу студент зустрічає дружелюбність і участь з боку викладацького складу та

співробітників. Це пов'язано з тим, що життя студента будується за іншими нормами і правилами: зростає відчуття відповідальності за те, як складеться подальше життя, нерідко ці процеси пов'язані із відривом від «батьківської домівки».

Представники різних психологічних напрямків сходяться до думки, що адаптація студентів - це комплексний процес, обумовлений взаємодією психологічних, соціальних і біологічних факторів. До таких факторів вони відносять: *рівень підготовки до навчальної діяльності* (відповідність об'єму і рівня ЗУН студента до потреб освітнього процесу; професійна направленість студента; соціальна активність студента); *розвиток індивідуальних здібностей до адаптації* (індивідуально-особистісні особливості розвитку психічних процесів; рівень мотиваційно-

рефлексивного пізнання особистості); *педагогічний вплив на процес адаптації* (підготовка викладачів навчального закладу; особистісно-орієнтований підхід до студентів; забезпечення педагогічної підтримки зі сторони викладачів ВНЗ, кураторів, всього педагогічного колективу); *умови навчання і проживання* (організація самого навчально-виховного процесу; задоволеність міжособистісними відносинами в студентській групі, рівноправність студентів) [1].

Роль ВНЗ та викладачів зокрема, в межах нашої проблеми, зводиться до надання психологічної підтримки таким студентам та забезпечення їх педагогічним супроводом. Під педагогічним супроводом студентів-іноземців ми розуміємо допомогу, яка ґрунтується на взаємодії та спілкуванні, особливо на роботі кураторів груп, де є такі студенти, з метою зняття психологічного напруження в ході включення до чужої культури та формування міжкультурної компетенції. Метою такого супроводу є надання їм інформації, затребуваність якої повинна відбутися найближчим часом.

Психологічна підтримка передбачає вплив на людину за допомогою психологічних методів з метою переведення суб'єктивних переживань з негативного в позитивний аспект [3]. Звідси психологічну підтримку студентів, які навчаються за обміном необхідно розглядати як комплекс заходів психологічного змісту, які направлені на актуалізацію їх психічного резерву та мобілізацію психологічного потенціалу з метою виключення або пом'якшення можливих негативних переживань, що обумовлені проблемами адаптації.

О.Л. Музика вказує, що вирішення проблем в учбовій

діяльності завжди пов'язані зі зміною способів виконання окремих навчальних дій, змінами в системах соціальної та особистісно-ціннісної регуляції, перебудовою мотиваційної сфери. Всі ці показники і складають особистісну характеристику учбових здібностей. А для того, щоб їх поліпшити, студенту достатньо надати ціннісну підтримку [2]. У цьому контексті ціннісна підтримка розвитку здібностей студентів-іноземців – це система психологічних впливів, яка ґрунтується на рефлексії проблем у розвитку здібностей, виявленні діяльнісних і соціальних ресурсів, перебудові ціннісних пріоритетів, що сприяє їх особистісному зростанню.

Оскільки провідною діяльністю студентів залишається навчання, то і доцільно використовувати особливості навчальної діяльності для актуалізації та розвитку ціннісного ресурсного потенціалу особистості. А саме створення ситуацій успіху і

взаємного поцінування досягнень, шляхом розширення діапазону вмінь і мислительних дій.

Отже, ціннісна підтримка студентів-першокурсників які навчаються у ВНЗ за обміном повинна спиратися на розвитку всіх видів рефлексії людини (соціальної, діяльнісної, моральної та творчої) та створення ситуацій успіху й взаємного поцінування досягнень.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Все про адаптацію. Спецвипуск газети "Психолог". - 2004. - №25-26 (121-122). - 120 с.
2. Музика О.Л. Проектування проблемно-орієнтованих технік ціннісної підтримки розвитку здібностей // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. - №17 (41). - Частина I. - С.128-135.
3. Психология: Словарь / Под ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского. - М.: Политиздат, 1990.